

“ללא אשליות וללא ייאוש”

~ דוד בן-גוריון

הקדמה

מדינת ישראל היא מדינה חזקה ומצבה האסטרטגי הוא טוב מאי פעם. עם זאת, עדיין קיימים איזמים חמורים על ביטחונה. האיום הראשון במעלה הוא זה הנובע מן המשבר בין ארה"ב לבין איראן, והסכנות הנובעות ממנו לפגיעה בעורף הישראלי, הן על ידי איראן והן על ידי שליחיה. יתר על כן, ישראל נמצאת בסכסוך אלים ממושך ולא פתיר, בטווח הנראה לעין, עם הפלסטינים. לכן, על ישראל להיות מוכנה למלחמה. זהו גם המבחן העליון של החברה בישראל.

בתקופת כהונתה של ממשלת ישראל הבאה צפויות לכידותה של החברה הישראלית, עוצמתו של צה"ל, ויכולת התמרון המדיני לעמוד במבחנים קשים. ממשלת ישראל חייבת לתת את דעתה בראש ובראשונה על שמירת הלכידות החברתית והלאומית ובניית עוצמה צבאית ומדינית מול האיזמים העיקריים, לצד שאיפה לנצל הזדמנויות מדיניות שיש בהן כדי לשנות את "כללי המשחק" מול הפלסטינים, העולם הערבי וזירת הים התיכון – ובראשן, היוזמה האמריקנית והשלכותיה.

מסמך זה מציע מתווה מדיניות לממשלת ישראל. הוא משקף את התובנות של כלל עמיתי מכון ירושלים לאסטרטגיה ולביטחון, אשר התכנסו לערוך סקירה מקיפה של האתגרים העומדים בפני קברניטי המדינה, ועל מנת לתכלל סדרת המלצות לפעולה בתחומי מדיניות החוץ והביטחון.

ארבע עשרה המלצות העיקריות מתומצתות להלן: לשמור על הלכידות הלאומית, להתכונן ללחימה במגוון מתארים, בדגש על תרחישי הידרדרות מול איראן ושלוחותיה, לבלום את שאיפותיה של איראן לנשק גרעיני והגמוניה אזורית, למשול ביעילות ובהגינות בירושלים רבתי, לנהל את הסכסוך עם הפלסטינים, להגיב בחיוב לתוכנית השלום האמריקנית, להרתיע את חמאס בעזה, לתת עדיפות למצרים ולירדן לצד אופקים חדשים בעולם הערבי, להציב מחיר למדיניותה של תורכיה ולבסס את שיתוף הפעולה במזרח הים התיכון, לשמר את התמיכה הדו-מפלגתית של ארה"ב בישראל, לשמר את הדו-שיח והתיאום הצבאי עם רוסיה, לפעול באירופה, להיזהר באסיה, ולפתח את ארגז הכלים הדיפלומטי.

מכון ירושלים לאסטרטגיה ולביטחון (JISS) הוקם בשלהי 2017 במטרה לקדם שיח ביטחוני-מדיני שמרני, ולתת ביטוי לראייה אסטרטגית ריאליסטית. המכון מעלה על נס את הזיקה ההיסטורית בין עם ישראל לארצו כרכיב מרכזי בתפיסת העולם האסטרטגית, עומד על חשיבותה של ירושלים המאוחדת לביטחון מדינת ישראל ולייעודה, ומקדם מדיניות פרגמטית שתשמור על ביטחונה של ישראל, תבסס את מעמדה הבינלאומי, ותוביל בטווח הארוך להסדרים מדיניים יציבים.